

A NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM RENDÉSZETTUDOMÁNYI KARA ÉS JOGELŐDJE – A NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM BEMUTATÁSA, A BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁSI SZERVEZETTEL VALÓ EGYÜTTMŰKÖDÉS SZEMPONTJÁBÓL

Bevezető

A Nemzeti Közzolgálati Egyetem Rendészettudományi Karának Büntetés-végrehajtási Tanszéke 2022-ben ünnepli fennállásának 50. évfordulóját. Az eltelt időszakra visszatekintve elmondhatjuk, hogy számos olyan munkatársunk teljesít szolgálatot valamelyik büntetés-végrehajtási intézetben vagy éppen a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságán, aki felsőfokú végzettségét itt szerezte. Jelen tanulmány a jubileum alkalmából született meg, összeállítása során több olyan fiatal munkatársamat is megkérdeztem, aki diplomáját a Nemzeti Közzolgálati Egyetemen szerezte meg.

A Nemzeti Közzolgálati Egyetem története

A Nemzeti Közzolgálati Egyetem létesítéséről szóló 2011. évi XXXVI. törvény preambulumában foglaltak szerint „Az Országgyűlés felismerve, hogy a közzolgálaton belül a polgári közigazgatás, a rendvédelem, a honvédelem és a nemzetbiztonsági szolgálatok személyi állományában a hivatástudat és a szakértelem erősítése összehangolt és tervezett utánpótlásképzést tesz szükségessé, továbbá a pályaelhagyás helyett a társadalom számára hatékony munkavégzés biztosítására a közzolgálati életpályamodellt támogató továbbképzési rendszert kell működtetni, a közzolgálati felsőfokú szakemberképzést egységes intézményi alapokra kívánja helyezni.”¹

Magyarországon kizárólag a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem és a Rendőrtisztai Főiskola átalakulásával, valamint a Budapesti Corvinus Egyetemből kiváló

1 Nemzeti Közzolgálati Egyetem létesítéséről szóló 2011. évi XXXVI. törvény

Közigazgatás-tudományi Kar csatlakozásával 2012. január 1-jén létrejött Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Karán (a továbbiakban: NKE RTK) képeznek rendészeti felsőfokú végzettséggel rendelkező szakembereket. A kar hallgatói nappali munkarendben három-, illetve négyéves alapképzési, levelező munkarendben hároméves alapképzési, valamint kétéves mesterképzési szakon folytathatnak tanulmányokat. Az itt végzettek iránt hosszú távon is prognosztizálható a kereslet, hiszen a rendészeti ágazat szervei, mint például a rendőrség, a büntetés-végrehajtási szervezet, az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság, az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal, a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok, valamint a magánbiztonsági és az önkormányzati rendészeti szféra részéről folyamatos felvételi igény jelentkezik az egyetemen diplomát szerző szakemberek iránt.

A Rendőrtiszti Főiskola jogutódjának számító NKE RTK nappali munkarendes képzéseinek túlnyomó többsége egy felvételi tárgyból tett emelt szintű érettségi és középfokú nyelvvizsga birtokában pályázható, azonban néhány szakirányra csak a rendvédelmi szervek hivatásos állományának tagjai jelentkezhetnek.

A büntetés-végrehajtási szakirány, avagy az alapok letétele

Az NKE RTK büntetés-végrehajtási szakiránya a büntetés-végrehajtási szervezet képzési rendszerének 3. pilléréként jelenik meg, mely mind nappali, mind levelező tagozatos munkarendű képzésként elérhető a hivatásos állomány felsőfokú végzettséget megszerezni kívánó tagjai részére. A szakirányon végző hallgatók remek alapot kapnak ahhoz, hogy a tisztai rendfokozathoz méltó, olyan szervezeti magatartást és szemléletet sajátítsanak el, amely hozzájárul ahhoz, hogy idővel – az elméleti tudást megfelelő gyakorlati tapasztalattal kiegészítve – magasabb szolgálati beosztásba kerülhessenek.

A hallgatók átfogó képet kapnak a büntetés-végrehajtási szervezet egészéről, az egyes szakterületek munkavégzéséről és a társszervek működéséről, ami nélkülözhetetlen a mindennapi feladatok jogszerű végrehajtásához, mindemellett a szakterületek közötti hatékony kommunikációhoz és együttműködéshez, továbbá a jó kollegiális viszonyok kialakításához. A megszerzett tudás szakmai önbizalmat ad, lelkiileg megerősít és felkészít a hivatásos tisztai pályára.

A szakmailag felkészült oktatók állandó segítséget és támogatást nyújtanak. Kijelenthető, hogy a családias légkör és a kis létszámú osztályok a szoros emberi és munkakapcsolatok kialakításához mindenkor biztosítják a feltételeket, más egyetemhez, felsőoktatási intézményhez nem hasonlítható módon. Az oktatók és a hallgatók közötti kapcsolat egyedi és különleges, mert együttműködésen alapul, szakmai műhelymunka formájában, interaktív előadások és gyakorlati oktatás keretében. Az oktatók lelkiismeretesek – a büntetés-végrehajtási szervezet kiemelkedő képviselői –, közülük többen

nemcsak évtizedes szakmai múlttal, de nagy oktatói tapasztalattal is rendelkeznek. Folyamatos a hallgatók utánkövetése, az együttműködés keretében a tanulmányok, kutatások elkészítésének elősegítése. Ha „fél szemmel is”, de figyelemmel kísérik korábbi tanítványaik életpályáját, előmenetelét.

Az elméleti tudás gyakorlatba történő átültetése nagy kihívást jelenthet, hiszen nem minden egyszerűen fekete és fehér, ahogy azt a tankönyvek és az egyéb, írásos szakanyagok leírják, meghatározzák. Az oktatók a legkorszerűbb tananyagokat alkalmazzák és a legmodernebb módszerekkel oktatnak, hogy használható tudást adjanak át, melynek segítségével a végzett tisztek képesek és készek legyenek az új helyzetekhez való alkalmazkodásra, a rugalmasságra, a fejlődésre, valamint a vezetői feladatok ellátására.

A Büntetés-végrehajtási Tanszék és a büntetés-végrehajtási szervezet kapcsolata

Mindenképpen fontos kiemelni, hogy a Büntetés-végrehajtási Tanszék (a továbbiakban: Bv. Tanszék) és a büntetés-végrehajtási szervezet kapcsolata jó, az együttműködés szoros. A Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága (a továbbiakban: BvOP) vezetői felkérés alapján részt vesznek a képzésben és igény szerint előadásokat is tartanak a Bv. Tanszék hallgatói részére. Mindezek mellett a szakmai előadások, a kutatói konferenciák és a gyakorlatok szervezésében is jellemző a kölcsönös segítségnyújtás. Ezen felül a Bv. Tanszék rendszeresen szervez intézetlátogatásokat a bv. intézetekben, illetve a bv. intézetek átfogó biztonsági vizsgálatainak végrehajtásához a tanulói segítség is biztosított. Az egyetemi záróvizsgák, államvizsgák színvonalának és szakmaiasságának emelése érdekében az országos és helyi szintű vezetők – felkérés alapján – a vizsgabizottságok elnökeként vesznek részt azokon.

Tudományos és szakmai tevékenység

Különbéféle műhelyek, tudományos diákköri konferenciák és versenyek járulnak hozzá a tudományos területen végzett kutatásokhoz, a tananyag mélyebb megismeréséhez. A hallgatók az érdeklődési körüknek megfelelően szakkollégiumokhoz is csatlakozhatnak. Az NKE RTK büntetés-végrehajtási szakirányán tanuló hallgatók a Szent György Szakkollégium tagjaiként betekintést nyújtanak más szakirányon tanulók számára a büntetés-végrehajtás szakmai tevékenységébe, népszerűsítik azt és intézetlátogatásokat szerveznek az egyetemhez közeli bv. intézetekbe.

A tudományos tehetséggondozásra, a tudományos diákköri konferenciák és versenyek szervezésére kiemelt figyelmet fordít az egyetem. A versenyeken a Bv. Tanszék hallgatói is képviseltetik magukat, a megmérettetéseken jelentős elismerésekben részesülhetnek.

A büntetés-végrehajtási szakirány lehetőséget nyújt a hosszú távú, kiszámítható jövőre. Az első tiszti kinevezést követően az itt végzett hallgatók elhelyezkedése minden esetben biztosított valamelyik bv. intézetben. A későbbiek folyamán pedig – szakmai rátermettségük bizonyítása esetén – akár vezetői, parancsnoki karrier is megvalósítható a bv. szervezeten belül, vagy más állami intézménynél, szervnél.

Külföldi tanulási lehetőség

Habár az NKE RTK a mostani formájában csupán 2012-ben jött létre, mégis elmondható, hogy a más oktatási intézmény részeként meglévő hosszú múltjára tekintettel minden olyan szolgáltatást olajozottan tud biztosítani az érdeklődő hallgatók számára, amit azok elvárhatnak: nemzetközi kapcsolatrendszeren keresztül lehetőség van külföldi partneregyetemen tanulni, vannak nyelvi laborok és a hallgatók igényeire szabott nyelvtanfolyamok.

Az NKE RTK rendkívül széleskörű nemzetközi kapcsolatokkal rendelkezik, mely lehetőséget nyújt az egyetemisták számára, hogy az Erasmus hallgatói mobilitás program keretén belül külföldi képzéseken is részt vegyenek.

A program a büntetés-végrehajtási szakirányon tanulók előtt is nyitott, számos lehetőséget biztosítva a külföldi egyetemen végezhető időszakos tanulmányok folytatására. Ez tapasztalatszerzőként is nagyon fontos szerepet játszik, nem utolsósorban pedig a hazai képzésbe is beleszámítanak a kint eltöltött hónapok, a teljesített tárgyak.

A hallgatók nemcsak az adott országra vonatkozó tudásukat bővíthetik, hanem megismerhetnek egy másik kultúrát, egy eltérő oktatási rendszert. Más nemzetiségű, az Erasmus programban résztvevő hallgatókkal, valamint külföldi oktatókkal is nemzetközi kapcsolatokat tudnak kiépíteni. A külföldi oktatás betekintést enged az adott ország szervezeti sajátosságaiba, továbbá a nyelvtanulási lehetőség is biztosított. Mindezek a későbbiekben a hazai gyakorlatban is felhasználhatóak lesznek a hallgatók számára.

Továbbtanulási lehetőségek, szakmai életút

A fejlődési és önképzési lehetőségek állandóak, de mindezt a jogszabályi változások is folyamatosan igénylik. Szakmai szempontból mindenképpen egy tökéletes alapot nyújt a Nemzeti Közszerződési Egyetem a hallgatói számára. Akár jogi pályát, mesterképzést vagy doktori iskolát választ a hallgató, a megszerzett tudományos fokozatok a büntetés-végrehajtási szervezeten belül is jól hasznosíthatók.

Az egyetemen egy modern környezet várja a tanulni vágyókat, az ehhez szükséges infrastruktúrális háttér maximálisan adott. Kifejezetten erre a célra készült képzési központ áll rendelkezésre, ahol az intézkedéstaktikai órákat és a lökiképzéseket

tartják, továbbá tanzárka is kialakításra került, mely a büntetés-végrehajtási szervezet maximális anyagi és tárgyi támogatásával valósult meg.

Bármilyen utat választ a hallgató, a szakmai fejlődése szempontjából jelentős értékeket kap útravalónak. Az egyetemen eltöltött idő tökéletes a szakmai kapcsolatok építésére, ami a későbbiekben, a diploma kézhezvétele után a mindennapi munkavégzés során is kamatoztatható. A Nemzeti Közszerológati Egyetemen, valamint jogelődjén, a Rendőrtiszti Főiskolán végzetek meglehetősen jó eredményeket érnek el büntetés-végrehajtási pályafutásuk során, magas számban vannak közöttük jelen helyi, területi vagy országos vezetői pozíciót betöltő főtisztek és tábornokok.

A tisztii pályafutásukat kezdők elhelyezkedésére határozottan igaz, hogy nincs olyan, aki ne találna meg a hozzá megfelelő/illő beosztást, hiszen a büntetés-végrehajtási szervezetben számos szakterület működik, továbbá elmondható, hogy a vezetők teljes mértékben segítik az újonnan végzetek számára a legmegfelelőbb beosztásba való kerülést, a beilleszkedést és az előmeneteli lehetőségeket is biztosítják.

Összetartó közösség, közösségépítés, szakmai kapcsolatok kialakítása

A Bv. Tanszék közösségépítő, közösségfejlesztő szerepe kiemelkedő. Talán közhelynek számít, de a felsőfokú végzettségüket ott megszerző munkatársaim elmondása szerint mégis igaz, hogy a Bv. Tanszék az egyetemen belül egy nagy családot alkot. Más tanszékek hallgatói is méltatják azt a kollegiális légkört, aminek köszönhetően olyan szakmai kapcsolatok és barátságok alakulnak ki, amelyek egy életre szólnak. Bátran kereshetik egymást, hiszen a büntetés-végrehajtási szak nappali és levelező tagozatára is jellemző, hogy az évek alatt egy erős, támogató és összetartó közösség alakul ki, mely az iskola elvégzését követően is megmarad.

Előfordul, hogy egy-egy feladatnak számtalan jó megoldása lehetséges, amihez a közös erő, a szakmai tapasztalatok gyűjtése, megosztása és a kötetlen beszélgetések elengedhetetlenek.

Az egyetem nagy hangsúlyt fektet a közösségi programok szervezésére, hogy a különböző szakirányokon tanulók egymást megismerjék, annak céljából, hogy a baráti viszonyt erősítsék, mely a jövőre nézve mind a csapatmunka, mind a kollegialitás szempontjából is jelentős szerepet játszhat. Mindemellett a közösségépítésnek nem csak a későbbi munkavégzés miatt van fontos szerepe, hanem azért is, hogy a társszervek között is jó kapcsolatok kerüljenek kialakításra.

Az egyetemen eltöltött éveket színes és aktív hallgatói élet, valamint számtalan sportolási lehetőség teszi feledhetetlenné.

Pályakezdő tisztek felkészültségének felmérése

Az elmúlt évben a Belügyminisztérium (a továbbiakban: BM) végrehajtotta a 2015-2020. közötti időszakra vonatkozóan az NKE RTK-n végzett pályakezdő tisztekkel kapcsolatos parancsnoki és vezetői vélemények és tapasztalatok kérdőíves felmérését. A véleményezés hatékony és egyben gyors végrehajtása érdekében a BM Közfürdőfejlesztési és Stratégiai Főosztályának munkatársai összeállítottak két, online rendszeren keresztül egyszerűen és gyorsan elérhető kérdőívet, melyek kitöltésére a rendvédelmi szervek állományilletékes parancsnokai mellett kiemelt vezetői, illetve szakirányítói feladatokat ellátó középvezetők kerültek kijelölésre azzal a feltétellel, hogy a kérdőívet kizárólag azoknak a vezetőknek kellett kitöltenie, akik által irányított állományban voltak az NKE RTK-n 2015 és 2020 között végzett pályakezdő tisztek.²

A „Pályakezdő tisztek parancsnoki véleményezése” című kérdőívet mindösszesen 394 fő, átlagosan 15,5 éves vezetői tapasztalattal rendelkező vezető töltötte ki, lefedve a rendvédelmi szervek teljes spektrumát, a büntetés-végrehajtási szervezetet a megkérdezettek 9%-a képviselte. A kapott eredmények alapján a pályakezdő tisztek átlagos alapkompétencia-profilja kiegyenlített, az minden vizsgált kompetencia esetében meghaladja a középértéket (5,5). Illeszkedve a rendvédelmi szervek elvárásaihoz is, a büntetés-végrehajtási szervezet állományában pályakezdőnek számító tisztek esetében a legmagasabb értékelést a „Szabálykövetés és fegyelmezettség” (8,21) kapta, amit az „Együttműködés” (8,06) kompetenciában nyújtott jó teljesítmény követ. A parancsnokok átlagon felülinek értékelték továbbá a „Kommunikációs készséget” (7,74), az „Érzelmi intelligenciát” (7,68), a „Pszichés terhelhetőséget” (7,5) és a „Felelősségvállalást” (7,44). Legalacsonyabbra az „Önállóság” (6,34) és a „Döntési képesség” (6,17) lett értékelve, mely kompetenciák igazi kiteljesedése a gyakorlati munkavégzés során várható.

Az NKE-n végzett, pályakezdő tisztek felkészültségével való elégedettség kapcsán feltett kérdésekre adott válaszok alapján a megkérdezett vezetők az alábbiak szerint értékelték a pályakezdők felkészültségét:

Kompetencia típusa	Nem megfelelő felkészültség (%)	Megfelelő felkészültség (%)	Kimagasló felkészültség (%)
Pszichológiai kompetencia	2,94	94,12	2,94
Fizikai/erőnléti képességek	5,88	82,35	11,76
Gyakorlati ismeretek	29,41	61,76	8,82
Elméleti ismeretek	2,94	70,59	26,47

1. táblázat: Az NKE-n végzett, pályakezdő tisztek felkészültsége a megkérdezett vezetők válaszai alapján

2 Jelentés a 2015-2020 között felszerelt pályakezdő tisztek és tiszthelyettesek parancsnoki véleményezése tárgyában

A „*Pszihológiai kompetencia*” és az „*Elméleti ismeretek*” terén a hallgatók felkészültsége kifejezetten jónak értékelhető, talán nem véletlen, hogy az általam irányított szakterületen is dolgozik olyan munkatárs, akire még az államvizsgán figyeltem fel. Az előbbiek szerint ugyanakkor megállapítható, hogy a vezetők a pályakezdő tisztek esetében leginkább az „*Önállóság*”, a „*Döntési kéesség*” és a „*Gyakorlati ismeretek*” kapcsán éreznek hiányosságokat, így e tekintetben mindenképpen javasolt az ezekre a területekre való fokozott fókuszálás.

Összegzés

Személyes tapasztalataimat is figyelembe véve megállapítható, hogy az NKE RTK Bv. Tanszékén végzett munkatársak olyan elméleti tudással felvértezve léphetnek szolgalatba a bv. intézeti gyakorlatban, amely megfelelő háttérrel és felkészültséget biztosít számukra ahhoz, hogy a büntetés-végrehajtási szervezet szakmai törekvéseivel összhangban lévő munkavégzésre legyenek képesek. A tanulmányaik során beléjük nevelt szabálykövetés és fegyelmezettség, a pszichés terhelhetőség, valamint a jó kommunikációs készség egyaránt segíti a munkatársainkat abban, hogy alkalmasak legyenek az önálló feladatellátásra. Habár a képzés során fejlesztésre javasolt területek vonatkozásában az „éles körülmények” között, a bv. intézeti terepen végzett munka előrelépési, tapasztalatszerzési lehetőséget kínál, mégis azt gondolom, hogy amennyiben a tanulmányok során ezek nagyobb figyelmet kapnak, úgy a hallgatók még komplexebb, a gyakorlatban még inkább használható képességekre tehetnek szert az egyetemi évek alatt.

Felhasznált irodalom

Jelentés a 2015-2020 között felszerelt pályakezdő tisztek és tiszthelyettesek parancsnoki véleményezése tárgyában

Nemzeti Közszeroláti Egyetem létesítéséről szóló 2011. évi XXXVI. törvény

